

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τους κανονισμούς «Οι περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας (Μη Αδειοδοτούμενες Εγκαταστάσεις) (Τροποποιητικοί Κανονισμοί του 2021)»

Παρόντες:

Ευανθία Σάββα, αναπλ. πρόεδρος	Ηλίας Μυριάνθους
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Γιώργος Περδίκης
Μάριος Μαυρίδης	Λίνος Παπαγιάννης
Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης	Μαρίνος Μουσιούπτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τους πιο πάνω κανονισμούς σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 και 26 Ιανουαρίου και στις 2 και 9 Φεβρουαρίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, του Τμήματος Περιβάλλοντος του ίδιου υπουργείου, του Υπουργείου Υγείας, του Υπουργείου Εσωτερικών, η Επίτροπος Περιβάλλοντος, ο δήμαρχος Ιδαλίου, εκπρόσωποι της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ, της ΠΟΒΕΚ, της Κίνησης Βελτίωσης Ποιότητας Ζωής και του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cypria). Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ), το ΚΕΒΕ και η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των κανονισμών παρευρέθηκε και ο πρόεδρος της επιτροπής κ. Αντρέας Φακοντής.

Σκοπός των προτεινόμενων κανονισμών, οι οποίοι εκδίδονται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 21 του περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας Νόμου, είναι η διαγραφή του Μέρους Γ΄ από το Παράρτημα Ι των βασικών κανονισμών, ώστε να μην περιλαμβάνονται στις κατηγορίες των μη αδειοδοτούμενων εγκαταστάσεων οι εγκαταστάσεις παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, μετά την έγκριση των προτεινόμενων κανονισμών από τη Βουλή και την έναρξη της ισχύος τους, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα προβεί στην έκδοση σχετικού διατάγματος, ώστε οι εγκαταστάσεις παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος να ενταχθούν στις αδειοδοτούμενες εγκαταστάσεις του Παραρτήματος ΙΙ του περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας Νόμου, και ακολούθως η αρμόδια αρχή θα δύναται να επιβάλει όρους λειτουργίας και άλλα διαχειριστικά μέτρα, έτσι ώστε να μειωθεί η αέρια ρύπανση.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, αναλύοντας τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων κανονισμών, ανέφερε ότι, αμέσως μετά την έκδοση του πιο πάνω διατάγματος, οι φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων αυτών θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση για χορήγηση άδειας εκπομπής αέριων αποβλήτων, η οποία θα εξεταστεί από τεχνική επιτροπή. Ανέφερε περαιτέρω ότι για τη χορήγηση της εν λόγω άδειας απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εξασφάλιση πολεοδομικής άδειας ή/και άδειας οικοδομής ή/και πιστοποιητικού έγκρισης της εγκατάστασης.

Η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση, ανέφερε ο ίδιος εκπρόσωπος, αποτελεί εισήγηση υπουργικής επιτροπής της οποίας προεδρεύει ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο της διαχείρισης των παραπόνων για πρόκληση οχληρίας από βιομηχανικές εκπομπές στην ευρύτερη περιοχή Ιδαλίου.

Η Επίτροπος Περιβάλλοντος ανέφερε ότι είναι επιβεβλημένη η έγκριση των προτεινόμενων κανονισμών, για τους οποίους, όπως ενημέρωσε, προηγήθηκε η σχετική διαβούλευση, χωρίς να υποβληθεί οποιαδήποτε ένσταση από οποιαδήποτε πλευρά. Περαιτέρω, τόνισε ότι πρέπει στο μέλλον να μελετηθούν ολιστικοί σχεδιασμοί επίλυσης παρόμοιων προβλημάτων, τα οποία επηρεάζουν το περιβάλλον και κατ' επέκταση την υγεία των πολιτών.

Η εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ανέφερε ότι η έγκριση των προτεινόμενων κανονισμών κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, διότι θα δώσει την ευκαιρία στο κράτος να θέσει σε σωστή βάση τη λειτουργία των μονάδων παραγωγής ασφάλτου κι έτσι θα αποφεύγονται τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται. Τέλος, αναφορικά με τα χρονοδιαγράμματα των διαδικασιών αδειοδότησης, δήλωσε ότι το Τμήμα Περιβάλλοντος, με οδηγίες του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, έχει θέσει υψηλά στις προτεραιότητές του την έγκαιρη αξιολόγηση των μελετών εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Η εκπρόσωπος του Τμήματος Περιβάλλοντος του ίδιου υπουργείου πρόσθεσε ότι με την έγκριση των κανονισμών θα καταστεί δυνατή η ολοκληρωμένη περιβαλλοντική αξιολόγηση των εν λόγω έργων. Επιπροσθέτως, ανέφερε ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρχικά περιλάμβανε δύο εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις περιοχές Γερίου και Τσερίου και στη συνέχεια περιέλαβε και τρίτη εταιρεία, η οποία είχε εξασφαλίσει προκαταρκτική άδεια για εγκατάσταση μονάδας παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος στο χωριό Πυργά. Η τελευταία εγκατέλειψε τελικά τους σχεδιασμούς της για εγκατάσταση στην εν λόγω περιοχή και έτσι εντάχθηκε στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για μετεγκατάσταση.

Η ίδια εκπρόσωπος διευκρίνισε ότι για την κάθε εταιρεία θα γίνει ξεχωριστή περιβαλλοντική μελέτη, ενώ παράλληλα θα διεξαχθεί επιπρόσθετη μελέτη

συσσωρευτικών επιπτώσεων στο περιβάλλον για την περιοχή στην οποία θα εγκατασταθούν οι εν λόγω μονάδες. Πρόσθεσε δε ότι η καταρχάς χωροθέτηση αυτών περιλαμβάνει δύο εγκαταστάσεις στην περιοχή Κόσιης, τρεις εγκαταστάσεις στην Καλαβασό και μία στην περιοχή Μιτσερού και διευκρίνισε ότι η περιοχή της Παρεκκλησιάς δεν εμπίπτει στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αλλά έχει γίνει αίτηση για μετακίνηση υφιστάμενης εγκατάστασης.

Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων Εσωτερικών και Υγείας συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων κανονισμών.

Ο δήμαρχος Ιδαλίου χαιρέτισε την κατάθεση των κανονισμών, η έγκριση των οποίων, όπως ανέφερε, θα παράσχει στις αρμόδιες αρχές τα απαραίτητα εργαλεία για τον έλεγχο των ρύπων που προκαλούνται από τη λειτουργία των εν λόγω βιομηχανιών. Παράλληλα, σημείωσε ότι το αρμόδιο υπουργείο πρέπει να έχει την ευχέρεια να ελέγχει κι άλλους ρύπους που ενδεχομένως να είναι επιβλαβείς για την υγεία των πολιτών. Επισήμανε επίσης τους λανθασμένους και ελλιπείς σχεδιασμούς και τον μη συντονισμό των τοπικών αρχών αναφορικά με τη δημιουργία οικιστικών, βιομηχανικών ή και οχληρών βιομηχανικών ζωνών. Με το αγαθό της υγείας να τίθεται πάνω από όλα, τόνισε, πρέπει να γίνει ένας ορθός και μακροχρόνιος σχεδιασμός και διαχωρισμός των διάφορων ζωνών, ο οποίος θα δώσει οριστική λύση τόσο στο συγκεκριμένο όσο και σε παρόμοια προβλήματα που παρουσιάζονται στη Δημοκρατία. Τέλος, ανέφερε ότι, εκτός από το απαραίτητο νομοθετικό πλαίσιο, για την επίλυση των προβλημάτων χρειάζεται έλεγχος της εφαρμογής των σχετικών νομοθεσιών από τους επιθεωρητές των αρμόδιων υπηρεσιών του κράτους.

Ο πρόεδρος της Κίνησης Βελτίωσης Ποιότητας Ζωής, εκφράζοντας τη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με τους προτεινόμενους κανονισμούς, ανέφερε ότι αυτοί κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και ότι η έγκρισή τους θα δώσει ένα ακόμα εργαλείο ελέγχου στο κράτος. Ωστόσο, ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε ότι αυτό αποτελεί

ένα ενδιάμεσο βήμα, τονίζοντας ότι το επόμενο και πιο σημαντικό βήμα πρέπει να είναι ο καθορισμός ορίων εκπομπών ρύπων, οι οποίοι δεν πρέπει να περιορίζονται μόνο στους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες και κάποιες άλλες ουσίες, τα όρια των οποίων καθορίζονται σε ευρωπαϊκές Οδηγίες, διότι το κράτος ως νησί έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες και ο λανθασμένος χωροταξικός σχεδιασμός για τις βιομηχανίες αυτές έχει ως αποτέλεσμα οι εκπομπές ρύπων να επηρεάζουν και οικιστικές ζώνες.

Η επόμενη ενέργεια που πρέπει να αναληφθεί, ανέφερε, είναι ο καθορισμός των ορίων εκπομπών ρύπων σε σχέση με το τι πραγματικά παράγεται από αυτές τις βιομηχανίες. Επίσης, εισηγήθηκε την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, ώστε να αναφέρεται ρητά ότι οι εν λόγω βιομηχανίες πρέπει υποχρεωτικά να υποβάλλουν μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον. Τέλος, ανέφερε ότι για τις βιομηχανικές μονάδες παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος που βρίσκονται στην περιοχή Ιδαλίου υπάρχει ειλημμένη προεδρική απόφαση για μετακίνησή τους.

Η εκπρόσωπος του Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας και Περιβάλλοντος Terra Cyrgia κατέθεσε σχετικό υπόμνημα, το περιεχόμενο του οποίου ανέλυσε ενώπιον της επιτροπής και στο οποίο συνοπτικά αναφέρεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στη δημόσια υγεία και στο περιβάλλον, καθώς η αρμόδια αρχή θα μπορεί να επιβάλει όρους λειτουργίας στους οποίους θα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οριακές τιμές εκπομπών και διαχειριστικά μέτρα. Επιπρόσθετα, εισηγήθηκε:

1. την άμεση συμμόρφωση των μονάδων παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος με τη νομοθεσία και τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις·
2. τη μη πραγματοποίηση καμίας μετακίνησης τέτοιας μονάδας πριν από την εκπόνηση μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον·

3. την άμεση εκπόνηση στρατηγικής μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον, η οποία θα εξετάζει τις επιπτώσεις των διάφορων εναλλακτικών χωροθετήσεων στο περιβάλλον και στη δημόσια υγεία και θα περιλαμβάνει εισηγήσεις για εξεύρεση των καταλληλότερων περιοχών χωροθέτησης των υπό αναφορά μονάδων.

Οι εκπρόσωποι της ΟΕΒ και της ΠΟΒΕΚ συμφώνησαν με τις πρόνοιες των προτεινόμενων κανονισμών. Ειδικότερα, ο εκπρόσωπος της ΟΕΒ ανέφερε ότι, παρά το γεγονός ότι η δημόσια υγεία είναι το σπουδαιότερο αγαθό, ωστόσο η διαδικασία αδειοδότησης δεν πρέπει να επιφέρει πρόσθετες γραφειοκρατικές διαδικασίες και κατ' επέκταση αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη.

Το ΕΤΕΚ, παρ' όλο που δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, απέστειλε σχετική επιστολή στην οποία αναφέρεται ότι συμφωνεί με το περιεχόμενο των προτεινόμενων κανονισμών.

Η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου, παρ' όλο που δεν παρευρέθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, απέστειλε υπόμνημα σε αυτή στο οποίο αναφέρεται ότι συμφωνεί με τους προτεινόμενους κανονισμούς και ότι θεωρεί ότι αυτοί θα συμβάλουν στην επίλυση των προβλημάτων τα οποία παρατηρούνται αναφορικά με τις εκπομπές και τις συγκεντρώσεις επικίνδυνων ουσιών σε εγκαταστάσεις παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος και στις περιοχές όπου αυτές χωροθετούνται.

Ο πρόεδρος της επιτροπής ανέφερε ότι για την επίλυση του προβλήματος και για τη διασφάλιση της υγείας των πολιτών πρέπει αφενός να υπάρχει το νομοθετικό πλαίσιο και αφετέρου να γίνει ένας μακροπρόθεσμος χωροταξικός σχεδιασμός που να αφορά ολόκληρη την επικράτεια. Επίσης, τα αρμόδια τμήματα τα οποία είναι επιφορτισμένα με τον έλεγχο των νομοθεσιών που άπτονται θεμάτων ασφάλειας και υγείας πρέπει να στελεχωθούν επαρκώς, ώστε να πραγματοποιούνται πλήρως οι απαραίτητοι έλεγχοι.

Περαιτέρω, ο πρόεδρος, καθώς και μέλη της επιτροπής εξέφρασαν τον προβληματισμό τους κατά πόσο ενδείκνυται να τεθεί ένα χρονοδιάγραμμα για την υποβολή και εξέταση της αίτησης των εν λόγω βιομηχανιών για αδειοδότηση εκπομπής αέριων αποβλήτων, ούτως ώστε, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, να είναι δυνατή η καταγγελία των παραβατών. Επίσης, εξέφρασαν τις ανησυχίες τους κατά πόσο η έγκριση των υπό εξέταση κανονισμών και κατ' επέκταση η υποχρέωση έκδοσης άδειας εκπομπής αέριων αποβλήτων δυνατόν να προκαλέσει καθυστέρηση στη μετακίνηση των βιομηχανικών μονάδων από την περιοχή Ιδαλίου σε άλλες περιοχές.

Υπό το φως των πιο πάνω προβληματισμών κι ανησυχιών, η Επίτροπος Περιβάλλοντος ανέλαβε την πρωτοβουλία όπως επικοινωνήσει τόσο με τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος όσο και με την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προκειμένου να διευκρινιστούν όλοι οι πιο πάνω προβληματισμοί και στη συνέχεια να ενημερώσει την επιτροπή σχετικά.

Συναφώς, στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης των κανονισμών από την επιτροπή η Επίτροπος Περιβάλλοντος ενημέρωσε αυτήν για τα αποτελέσματα της πρωτοβουλίας που ανέλαβε.

Ειδικότερα, τόσο προφορικά όσο και σε γραπτό υπόμνημά που κατέθεσε, επισήμανε την ανάγκη για κατεπείγουσα έγκριση των προτεινόμενων κανονισμών, αφού αυτοί θα δώσουν τη δυνατότητα στην αρμόδια υπουργό να εκδώσει διάταγμα στη βάση του οποίου όλες οι μονάδες ασφατικού σκυροδέματος σε παγκύπρια κλίμακα θα υποχρεούνται στην έκδοση άδειας εκπομπής αέριων αποβλήτων, υποχρέωση την οποία δεν έχουν σήμερα με τους υφιστάμενους κανονισμούς.

Επιπροσθέτως, δήλωσε ότι η έγκριση των υπό εξέταση κανονισμών ουδόλως επηρεάζει την απόφαση μετακίνησης των μονάδων παραγωγής ασφατικού σκυροδέματος που βρίσκονται στην περιοχή Ιδαλίου, αντίθετα την ενισχύει,

επιβάλλοντας μάλιστα περισσότερες δικλίδες ασφαλείας για τις περιοχές στις οποίες πρόκειται να μετακινηθούν μονάδες παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος. Αναφορικά, πρόσθεσε, με τις εταιρείες για τις οποίες υπάρχει απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για μετακίνηση, η εν λόγω άδεια θα εκδοθεί για το νέο σημείο εγκατάστασής τους, θεσπίζοντας έτσι ακόμα πιο αυστηρό πλαίσιο ελέγχου εκπομπών αέριων ρύπων και διασφαλίζοντας περαιτέρω τη δημόσια υγεία.

Με την έκδοση του διατάγματος της αρμόδιας υπουργού, διευκρίνισε, πρέπει όλες οι μονάδες να υποβάλουν αίτηση στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας και να λάβουν τους γενικούς όρους που αυτή προβλέπει. Ακολουθώντας, οι αιτήσεις θα εξεταστούν από ήδη συσταθείσα τεχνική επιτροπή και θα λάβουν την άδεια εκπομπής ρύπων, η οποία ενδεχομένως να περιλαμβάνει επιπρόσθετους όρους για βελτιώσεις στις διαδικασίες, μηχανισμούς και τεχνολογία. Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, ανέφερε, θα είναι αυτό που θα έχει την ευθύνη για έλεγχο αναφορικά με τη συμμόρφωση των τιθέμενων όρων. Η Δημοκρατία, τόνισε, με τον τρόπο αυτό προχωρά ένα βήμα πέρα από τη σχετική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα όσα αυτή επιβάλλει.

Επιπρόσθετα, πληροφόρησε την επιτροπή ότι αυτή την περίοδο γίνονται οι αξιολογήσεις των περιβαλλοντικών μελετών που αφορούν τη μετακίνηση των μονάδων και στην ομάδα αξιολόγησης εντάσσονται τόσο οι τοπικές αρχές των νέων περιοχών όσο και εξειδικευμένη ακαδημαϊκή ομάδα.

Σημείωσε επίσης ότι κατά τη διαδικασία εξέτασης των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων όλα όσα περιγράφονται ως γενικοί όροι για την έκδοση της άδειας ελέγχου της ρύπανσης έχουν ήδη ενσωματωθεί στα κριτήρια αξιολόγησης. Συνεπώς, με την εξέταση και την έγκριση των περιβαλλοντικών αυτών μελετών, οι εταιρείες που θα μετακινηθούν θα έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία υποβολής των απαραίτητων στοιχείων για την έκδοση των αδειών εκπομπών αέριων αποβλήτων (για τις νέες

τοποθεσίες) και θα απομένει ο έλεγχος από το αρμόδιο τμήμα ότι οι νέες εγκαταστάσεις πληρούν τις εν λόγω προϋποθέσεις. Με τον τρόπο αυτό δεν τίθενται εμπόδια ούτε δημιουργείται χρονοτριβή στην έκδοση των αδειών αυτών.

Όσον αφορά τη διαδικασία που πρόκειται να ακολουθηθεί, οι επτά μονάδες που δραστηριοποιούνται αυτή τη στιγμή στη Δημοκρατία έχουν ήδη ενημερωθεί για την ανάγκη εξασφάλισης της νέας άδειας εκπομπής αέριων αποβλήτων.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατά πλειοψηφία της αναπληρώτριας προέδρου της επιτροπής και του μέλους της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του μέλους της βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, του μέλους της βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, καθώς και του μέλους της βουλευτή της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων, υιοθετεί τους σκοπούς των υπό αναφορά κανονισμών και εισηγείται στη Βουλή την έγκρισή τους όπως αυτοί έχουν κατατεθεί από την εκτελεστική εξουσία.

Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση των κανονισμών στην ολομέλεια του σώματος.

Αρ. Φακ.: 23.03.057.100-2020

23 Φεβρουαρίου 2021

ΚΛΧ/ΝΑ